

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 9.12.2010
COM(2010) 728 konč.

2010/0362 (COD) C7-0408/10

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 glede pogodbenih razmerij v sektorju
mleka in mlečnih izdelkov**

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

Po odločitvah o pregledu zdravstvenega stanja reforme SKP, sprejetih novembra 2008, je sektor mleka padel v hudo krizo zaradi zmanjšanja povpraševanja po mlečnih izdelkih, ki je sledilo izjemno visokim cenam leta 2007. Pri premagovanju te krize so se za učinkovita izkazala orodja varnostne mreže. Kriza je razkrila tudi nekatere pomanjkljivosti v tržni usmerjenosti sektorja mleka. Komisarka za kmetijstvo in razvoj podeželja se je zato odločila ustanoviti strokovno skupino na visoki ravni za mleko za pripravo srednje- in dolgoročnega regulativnega okvira, ki bi lahko prispeval k stabilizaciji trga in prihodkov proizvajalcev mleka ter izboljšanju preglednosti ob upoštevanju rezultatov pregleda zdravstvenega stanja SKP. Skupina na visoki ravni se je od oktobra 2009 do junija 2010 sestala desetkrat in 15. junija 2010 pripravila poročilo s sedmimi priporočili.

Skupina na visoki ravni je temeljito ocenila vsa vprašanja in vidike, ki naj bi jih predlog obravnaval. Skupino so sestavljali predstavniki vseh držav članic EU. Predsedoval ji je generalni direktor Komisije za kmetijstvo in razvoj podeželja, sestankov pa se je udeleževal tudi opazovalec iz sekretariata Evropskega parlamenta. Pisne in ustne prispevke so ji predložile skupine glavnih evropskih zainteresiranih strani v dobavni verigi mleka in mlečnih izdelkov: COPA-COGECA, European Milk Board (evropska organizacija za mleko) in Evropska koordinacija Via Campesina (vse tri zastopajo kmete), European Dairy Association (evropsko združenje za mlečne izdelke) (predelovalci mleka), EUCOLAIT (trgovci z mlekom in mlečnimi izdelki), EUROCOMMERCE (prodajalci na drobno) in BEUC (potrošniki). Prispevke so predložili tudi povabljeni akademski strokovnjaki, predstavniki tretjih držav (ZDA, Nove Zelandije, Avstralije in Švice), nacionalni organi za konkurenco in službe Komisije (GD za konkurenco ter GD za kmetijstvo in razvoj podeželja). Poleg tega je 26. marca 2010 potekala konferenca zainteresiranih strani za mleko in mlečne izdelke, ki je omogočila večjemu številu udeležencev v dobavni verigi, da predstavijo svoja stališča.

Svet je preučil poročilo in priporočila skupine na visoki ravni, sklepi predsedstva pa so bili sprejeti na zasedanju 27. septembra 2010. Svet je v njih pozval Komisijo, naj do konca leta predloži odgovor na prva tri priporočila skupine na visoki ravni (pogodbena razmerja, pogajalska moč proizvajalcev in medpanožne organizacije) ter se hitro odzove na njeno priporočilo o preglednosti.

Eden glavnih vidikov dela skupine na visoki ravni so bila področja, povezana s strukturo trga in tržnimi udeleženci: pogodbena razmerja, pogajalska moč, organizacije proizvajalcev in medpanožne organizacije. Zaradi trenutne strukture trga so se znatno poslabšali vidiki mlečne krize leta 2009, kar je posledica dejstva, da se je proces reforme v sektorju mleka in mlečnih izdelkov začel precej pozneje kot v drugih sektorjih – dejansko šele leta 2003. Ker so se dolgo uporabljale nespremenljive kvote in visoke institucionalizirane cene z dejansko zagotovljeno prodajo mlečnih izdelkov, je trg postal tog. To je pogosto oviralo strukturno prilagoditev, udeleženci v proizvodni verigi niso bili spodbujeni, da bi se odzvali na tržne signale, vključno z gibanjem cen, manj pa je bilo tudi spodbud za inovacije ali rast produktivnosti. Reforma sektorja mleka in mlečnih izdelkov bi morala biti podobna reformam v drugih sektorjih, katerih cilj je bil povečati tržno usmerjenost in „svobodno kmetovanje“. To naj bi prineslo povečanje učinkovitosti, sektorju EU pa omogočilo, da izkoristi tržne priložnosti v EU in zunaj nje.

Zdi se, da so številni ukrepi potrebni srednjeročno, in sicer do izteka sistema kvot in po njem. Struktura trga se zelo razlikuje med državami članicami in znotraj njih, vendar je koncentracija dobave pogosto mnogo manjša od koncentracije na ravni predelave. Posledica

tega je neuravnoteženost pogajalske moči med temi ravni. Poleg tega imajo kmetje zaradi togosti trga na voljo le majhno izbiro mlekarn (ali celo prevoznikov surovega mleka). Ti dejavniki lahko povzročijo resno pomanjkanje prilagajanja ponudbe povpraševanju in nepošteno trgovinske prakse. Zlasti kmetje ob dobavi pogosto ne vedo, kakšno ceno bodo dobili za mleko (ceno pogosto mnogo pozneje določijo mlekarni na podlagi, ki je popolnoma zunaj kmetovega nadzora). Po drugi strani pa za mlekarni količina dobave ni vedno dobro načrtovana. Dodana vrednost ni enakomerno porazdeljena po verigi, zlasti kar zadeva kmete, pomembno pa je tudi vprašanje prenosa cen vzdolž verige.

Zdi se, da je glavna težava v odnosu med kmeti in predelovalci, zato so rešitve za izboljšanje stanja usmerjene v to raven. V predlogu so predvidene neobvezne pisne pogodbe, ki se vnaprej sestavijo za surovo mleko, ki ga kmet dobavi mlekarni, in ki naj bi zajemale ključne vidike cene, časa in količine dobave ter trajanja pogodbe. Da bi se upoštevala posebna narava zadrug in da se ne bi po nepotrebnem posegalo v sedanje strukture, se take pogodbe ne bi zahtevale za zadruge, če so v njihovih statutih določena pravila z istim ciljem.

Zaradi ponovnega uravnoteženja pogajalske moči se predlaga tudi, naj se kmetom omogoči, da se o takih pogodbenih pogojih, vključno s ceno, pogajajo kolektivno prek organizacij proizvajalcev. Čeprav je v sedanjem konkurenčnem pravu to deloma zagotovljeno, so možnosti omejene, ker ni skupnih predelovalnih zmogljivosti in zaradi pomanjkanja pravne varnosti. Predlog v ta namen določa pravno podlago v kmetijski zakonodaji. Da pa se razmere ne bi destabilizirale, se predlaga omejitev obsega. To ne vpliva na mlečne zadruge, če te vključujejo vertikalno združevanje kmetov s predelovalnimi zmogljivostmi.

Skupina na visoki ravni je preučila tudi vlogo medpanožnih organizacij. V nasprotju z organizacijami proizvajalcev, ki vključujejo samo kmete, zajemajo celotno dobavno verigo ali njen del: kmete, predelovalce, distributerje in prodajalce na drobno. Medpanožne organizacije imajo lahko koristno vlogo pri raziskavah, izboljševanju kakovosti, pospeševanju in širjenju najboljše prakse pri proizvodnih in predelovalnih metodah. V nekaterih državah članicah že obstajajo in opravljajo tako vlogo, pri čemer upoštevajo zakonodajo EU. Poleg tega take ukrepe v sektorjih, kot je sektor sadja in zelenjave, določajo posebna pravila EU, vendar zanje veljajo omejitve, pogosto pa jih tudi pregleda Komisija. Predlaga se, naj se ustrezno prilagojena pravila o ciljih medpanožnih organizacij v sektorju sadja in zelenjave uporabijo v sektorju mleka in mlečnih izdelkov, tako da nedopustno omejevanje konkurence (vključno z določanjem cen in delitvijo trga) ostane izključeno, zadevni sporazumi pa so predloženi Komisiji v odobritev.

Tako bi prispevali k izboljšanju znanja in preglednosti proizvodnje in trga, med drugim z objavo statističnih podatkov o cenah, količinah in trajanju sklenjenih pogodb za dobavo surovega mleka ter z zagotavljanjem analiz o mogočem prihodnjem razvoju trga na regionalni ali nacionalni ravni.

Da bi Komisija izboljšala znanje o proizvodnji in sledila razvoju trga, mora redno pridobivati podatke o količinah dobavljenega surovega mleka.

Za dodatno izboljšanje preglednosti bodo organizirani skupni sestanki strokovnjakov Upravljalnega odbora za skupno ureditev kmetijskih trgov in Svetovalne skupine za mleko, na katerih bodo ocenjene razmere na trgu in tržne možnosti, da bi izboljšali ozaveščenost in okrepili odgovornost nosilcev dejavnosti v verigi mleka in mlečnih izdelkov, posledično pa boljše upoštevali tržne signale in ponudbo prilagodili povpraševanju.

V tem predlogu so z vidika potrebnih sprememb sedanjih določb obravnavani vsi štirje elementi: pogodbeni razmerja, pogajalska moč proizvajalcev, medpanožne organizacije in preglednost.

Te rešitve so dokaj pomembni koraki, ki so zaradi sedanjih tržnih razmer in strukture sicer utemeljeni, vendar bi bili le začasni in bi jih bilo treba pregledati, da bi opredelili njihovo delovanje in smiselnost nadaljnje uporabe. Veljavnost predloga mora biti omejena na časovno obdobje, ki je potrebno, da se proizvajalci mleka prilagodijo na okvir brez proizvodnih kvot in izboljšajo svojo organiziranost glede na bolj tržno usmerjeno okolje. Pri vmesnem pregledu je treba zlasti preveriti, kako delujejo predlagane določbe in ali naj veljajo tudi za preostalo obdobje, ter proučiti možne načine, da bi kmete spodbudili k sklenitvi sporazumov o skupni proizvodnji.

Predlog temelji na Pogodbi o delovanju Evropske unije ter zlasti prvem pododstavku člena 42 in členu 43(2) Pogodbe.

Ukrepanje na ravni EU je utemeljeno, saj je za doseganje ciljev skupne kmetijske politike treba sprejeti ukrepe v tem okviru, da se zagotovi enako izvajanje po vsej Uniji, hkrati pa ohrani učinkovita konkurenca na trgu mleka in mlečnih izdelkov ter zagotovi pravilno delovanje notranjega trga. To je zlasti pomembno pri uporabi konkurenčnega prava EU, ki spada v izključno pristojnost Unije, za skupno kmetijsko politiko. Glede na različno stanje na področju pogodbenega prava v Uniji pa je državam članicam prepuščena odločitev, ali bodo nekateri elementi predloga (pogodbe) obvezni.

Ker konkurenčno pravo EU spada v izključno pristojnost Unije, posamezne države članice ne morejo spreminjati njegove uporabe za skupno kmetijsko politiko, kar je mogoče storiti le v skladu s členom 42 PDEU. Kar zadeva pogodbeni razmerja, predlog državam članicam prepušča veliko možnosti za presojo. Da bi omogočili pravilno delovanje notranjega trga in skupno ureditev trga, pa je treba zaradi njune čezmejne narave določiti nekatere minimalne standarde.

Cilje je mogoče bolje doseči na ravni EU, saj posamezne države članice ne morejo doseči predvidenih ciljev v zvezi s konkurenčnim pravom, zato so potrebni minimalni standardi glede konkurenčnega prava, da bi zagotovili pravilno delovanje notranjega trga in skupno ureditev trga.

Predlog upošteva načelo sorazmernosti. Pogodbeni razmerja so prostovoljna na ravni EU. Državam članicam je prepuščena presoja, ali se bodo odločile za obvezni sistem ali ne. Na ravni EU so urejeni le štirje vidiki pogodb, če se država članica odloči za obvezno uporabo na svojem ozemlju, da se zagotovita pravilno delovanje notranjega trga in skupna ureditev trga.

Kar zadeva določbe o krepitvi pogajalske moči proizvajalcev mleka in mlečnih izdelkov, se predlaga 3,5-odstotna omejitev proizvodnje mleka v EU, kar naj bi omogočilo pogajanja med organizacijami proizvajalcev, ki so približno enako velike kot večji predelovalci mleka in mlečnih izdelkov. Predlaga se tudi mejna vrednost v obliki določenega deleža nacionalne proizvodnje, da se zagotovi konkurenca pri preskrbi s surovim mlekom na nacionalni ravni. Z dopustitvijo možnosti, da bi ustrezni organi za konkurenco na svojem ozemlju posredovali, kadar je to potrebno in upravičeno, bi preprečili škodo za male in srednje velike predelovalce surovega mleka.

Na pravila o medpanožnih organizacijah so vplivala predvsem pravila, ki že obstajajo za sektor sadja in zelenjave ter so namenjena zgolj zagotavljanju pravne varnosti za ukrepe teh organizacij.

Dodatna izrecna pravna podlaga za mesečno zbiranje informacij o dobavi surovega mleka v državah članicah zadeva podatke, s katerimi razpolagajo nosilci dejavnosti, zato ne bi smela povečati bremena niti za predelovalce mleka in mlečnih izdelkov niti za države članice.

Da bi se dodatno izboljšala koncentracija dobave, se bodo spodbujale tudi organizacije proizvajalcev, kot je priporočeno v Sporočilu Komisije o bolj delujoči verigi preskrbe s hrano v Evropi. Sedanjo določbo, ki podpira ustanavljanje in upravno delovanje skupin proizvajalcev ter je v okviru politike razvoja podeželja že na voljo za vse sektorje v novih državah članicah, bi bilo treba razširiti tudi na EU-15. Vendar pa ne bi smeli dovoliti možnosti podpore za skupine proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave, ker so možnosti za podporo njihovim dejavnostim že na voljo na podlagi člena 103b–g enotne skupne ureditve kmetijskih trgov (SUT). Sprememba ustreznih določb je del prilagoditve osnovnih kmetijskih predpisov Lizbonski pogodbi.

Kar zadeva preostala priporočila skupine na visoki ravni, naj bi se vprašanje „območja kmetovanja“, o katerem je razpravljala skupina na visoki ravni, obravnavalo v okviru tako imenovanega „svežnja kakovosti“. V skladu s tem novim okvirom bo za vse sektorje uvedena pravna podlaga za obvezno označevanje območja kmetovanja. To bo Komisiji omogočilo, da na podlagi ustrezne ocene učinka in za vsak primer posebej sprejme delegirane akte glede mogočega obveznega označevanja območja kmetovanja na ustrezni geografski ravni, da bi zadovoljila zahteve potrošnikov po preglednosti in informacijah. Sektor mleka in mlečnih izdelkov bo eden prvih sektorjev, ki se bodo preučili. Upoštevani bodo rezultati razprav v Svetu in Parlamentu o predlogu Komisije za uredbo o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom [COM(2008) 40].

Možne spremembe tržnih instrumentov, raziskave in inovacije se bodo obravnavale v okviru pobude SKP po letu 2013, da bi se razprava razširila na širši okvir vseh kmetijskih proizvodov in bi se zagotovil skladen pristop.

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 glede pogodbenih razmerij v sektorju mleka in mlečnih izdelkov

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti prvega pododstavka člena 42 in člena 43(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije¹,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora²,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom³,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Cilj zaporednih reform skupne ureditve trga za mleko in mlečne izdelke, ki so zdaj zajete v Uredbi Sveta (ES) št. 1234/2007 z dne 22. oktobra 2007 o vzpostavitvi skupne ureditve kmetijskih trgov in o posebnih določbah za nekatere kmetijske proizvode („uredba o enotni SUT“)⁴, je bil zagotoviti tržno usmerjenost (tj. omogočiti, da cenovni signali vplivajo na odločitve kmetov o tem, kaj in koliko bodo proizvajali), da bi se izboljšal konkurenčni položaj sektorja mleka in okrepila njegova vzdržnost v okviru globalizirane trgovine. V Uredbi Sveta (ES) št. 72/2009 z dne 19. januarja 2009 o spremembah skupne kmetijske politike s spremembo uredb (ES) št. 247/2006, (ES) št. 320/2006, (ES) št. 1405/2006, (ES) št. 1234/2007, (ES) št. 3/2008 in (ES) št. 479/2008 in razveljavitvi uredb (EGS) št. 1883/78, (EGS) št. 1254/89, (EGS) št. 2247/89, (EGS) št. 2055/93, (ES) št. 1868/94, (ES) št. 2596/97, (ES) št. 1182/2005 in (ES) št. 315/2007⁵ („pregled zdravstvenega stanja“ reforme iz let 2008 in 2009) je bilo zato sklenjeno, da je treba kvote postopoma povečati, da bi zagotovili nemoten prehod v prenehanje sistema mlečnih kvot leta 2015.
- (2) V letih 2007–2009 so se na trgih mleka in mlečnih izdelkov zgodili izjemni dogodki. Najprej so se zaradi izrednih vremenskih razmer v Oceaniji znatno zmanjšale zaloge, kar je povzročilo hitro in precejšnje povišanje cen. Čeprav so se pozneje svetovne

¹ UL C , , str. .

² UL C , , str. .

³ UL C , , str. .

⁴ UL L 299, 16.11.2007, str. 1.

⁵ UL L 230, 2.9.2009, str. 6.

zaloge začele obnavljati, cene pa vračati na običajnejše ravni, je finančna in gospodarska kriza, ki je sledila, negativno vplivala na proizvajalce mleka in mlečnih izdelkov v EU. Stroški krme in drugih vložkov so se sprva znatno povežali zaradi višjih cen blaga. Povpraševanje v svetu in v EU, vključno s povpraševanjem po mleku in mlečnih izdelkih, se je posledično zmanjšalo, medtem ko je bila proizvodnja v EU nespremenjena, kar je povzročilo padec cen v EU na nižjo varnostno raven. Ta izraziti padec cen mleka in mlečnih izdelkov pa se ni v celoti prenesel v nižje cene mleka in mlečnih izdelkov na ravni potrošnikov, kar je povzročilo povečanje bruto marže v panogah na koncu prodajne verige pri večini proizvodov in držav v sektorju mleka in mlečnih izdelkov in preprečilo, da bi se povpraševanje prilagodilo nizkim cenam blaga, s čimer se je povrnitev cen upočasnila, vpliv nizkih cen na proizvajalce mleka pa še povečal.

- (3) Glede na ta težki položaj na trgu mleka je bila oktobra 2009 ustanovljena strokovna skupina na visoki ravni za mleko (v nadaljnjem besedilu: skupina na visoki ravni), ki naj bi razpravljala o srednje- in dolgoročnih ureditvah za sektor mleka in mlečnih izdelkov glede na iztek mlečnih kvot leta 2015. Skupina na visoki ravni naj bi ob upoštevanju rezultatov pregleda zdravstvenega stanja SKP pripravila regulativni okvir, ki naj bi prispeval k stabilizaciji trga in prihodkov proizvajalcev ter izboljšal preglednost.
- (4) Skupina na visoki ravni je pridobila ustne in pisne prispevke glavnih evropskih skupin zainteresiranih strani v dobavni verigi mleka in mlečnih izdelkov, ki predstavljajo kmete, predelovalce mleka, trgovce z mlekom in mlečnimi izdelki, prodajalce na drobno in potrošnike. Prispevke so ji predložili tudi povabljeni akademski strokovnjaki, predstavniki tretjih držav, nacionalni organi za konkurenco in službe Komisije. Poleg tega je 26. marca 2010 potekala konferenca zainteresiranih strani za mleko in mlečne izdelke, ki je omogočila večjemu številu udeležencev v dobavni verigi, da predstavijo svoja stališča. Skupina na visoki ravni je 15. junija 2010 predložila poročilo, ki je vsebovalo analizo sedanjega stanja v sektorju mleka in mlečnih izdelkov ter vrsto priporočil.
- (5) Skupina na visoki ravni je ugotovila, da se sektorja proizvodnje in predelave mleka in mlečnih izdelkov po državah članicah močno razlikujeta. Poleg tega obstajajo tudi velike razlike med nosilci dejavnosti in vrstami nosilcev dejavnosti po posameznih državah članicah. Vendar pa je koncentracija ponudbe velikokrat majhna, posledica tega pa je neuravnoteženost pogajalske moči v dobavni verigi med kmeti in mlekarnami. Ta neuravnoteženost lahko povzroči nepoštene trgovinske prakse; zlasti kmetje ob dobavi ne vedo, kakšno ceno bodo dobili za mleko, ker ceno pogosto mnogo pozneje določijo mlekarnar na podlagi pridobljene dodane vrednosti, ki je v primeru drugih ureditev, kot so zadruga, pogosto popolnoma zunaj kmetovega nadzora.
- (6) Težava je tudi pri prenosu cen vzdolž verige, zlasti kar zadeva odkupne cene kmetijskih proizvodov. Po drugi strani pa se leta 2009 ponudba mleka ni odzvala na manjše povpraševanje. V nekaterih večjih državah članicah proizvajalkah so se kmetje na nižje cene odzvali tako, da so proizvedli več kot prejšnje leto. Dodana vrednost v verigi se je vse bolj koncentrirala v panogah na koncu prodajne verige, zlasti v mlekarnah.

- (7) V mlekarnah pa količina dobave v sezoni ni vedno dobro načrtovana. Celo pri mlekarskih zadrugah (ki so v lasti kmetov, ki so lastniki predelovalnih zmogljivosti, s katerimi se predela 58 % surovega mleka v EU) se lahko zgodi, da se ponudba ne prilagaja povpraševanju: kmetje morajo namreč vse mleko dobaviti svoji zadrugi, zadruga pa mora sprejeti vse mleko.
- (8) Uporaba formalnih pisnih pogodb, sklenjenih pred dobavo, ni zelo razširjena, celo takih pogodb ne, ki bi vsebovale osnovne elemente. Vendar pa bi se z njimi lahko izboljšala ozaveščenost in okrepila odgovornost nosilcev dejavnosti v verigi mleka in mlečnih izdelkov, da bi boljše upoštevali tržne signale, izboljšali prenos cen, ponudbo prilagodili povpraševanju in se izognili nekaterim nepoštenim trgovskim praksam.
- (9) Ker take pogodbe niso urejene z zakonodajo EU, lahko države članice v okviru svojih sistemov pogodbenega prava določijo obvezno uporabo takih pogodb, če pri tem spoštujejo zakonodajo EU ter zlasti pravilno delovanje notranjega trga in skupno ureditev trga. Ker so razmere na tem področju v EU zelo različne, bi morala biti zaradi subsidiarnosti odločitve o tem prepuščena državam članicam. Za zagotovitev ustreznih minimalnih standardov za take pogodbe ter pravilnega delovanja notranjega trga in skupne ureditve trga pa je treba nekatere osnovne pogoje za uporabo takih pogodb določiti na ravni EU. Ker imajo lahko nekatere mlekarske zadruge v statutih določena pravila s podobnim učinkom, bi jih bilo treba zaradi enostavnosti izvzeti iz zahteve za pogodbe. Da bi zagotovili učinkovitost vsakega takega sistema, pri katerem vmesne strani zbirajo mleko od kmetov za dobavo predelovalcem, je treba sistem enako uporabljati tudi zanje.
- (10) Člen 42 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) določa, da se pravila EU o konkurenci uporabljajo za proizvodnjo kmetijskih proizvodov in trgovino s kmetijskimi proizvodi le v obsegu, ki ga določita Evropski parlament in Svet v okviru člena 43(2) PDEU, ki določa sprejetje skupne ureditve kmetijskih trgov.
- (11) Da bi zagotovili racionalen razvoj proizvodnje in primerno življenjsko raven proizvajalcev mleka, je treba okrepiti njihovo pogajalsko moč v odnosu do predelovalcev, kar bi moralo voditi do pravičnejše razdelitve dodane vrednosti v dobavni verigi. Zato bi bilo treba za uresničitev teh ciljev skupne kmetijske politike sprejeti določbo v skladu s členom 42 in členom 43(2) PDEU, s katero bi se organizacijam proizvajalcev, ki jih sestavljajo proizvajalci mleka in mlečnih izdelkov ali njihova združenja, omogočilo, da se z mlekarno pogajajo o pogodbenih pogojih, vključno s ceno, skupno za del proizvodnje ali vso proizvodnjo svojih članov. Da bi ohranili učinkovito konkurenco na trgu mleka in mlečnih izdelkov, bi morale za to možnost veljati ustrezne količinske omejitve. Take organizacije proizvajalcev bi zato morale biti prav tako upravičene do priznanja v skladu s členom 122 Uredbe (ES) št. 1234/2007. Komisija bi morala biti pooblaščen za sprejetje delegiranih aktov v skladu s členom 290 PDEU v zvezi s pogoji za odobritev združenj organizacij proizvajalcev.
- (12) Na ravni EU so v nekaterih panogah sprejeta pravila za medpanožne organizacije. Te organizacije imajo lahko koristno vlogo pri spodbujanju dialoga med udeleženci v dobavni verigi ter pospeševanju najboljše prakse in preglednosti trga. Taka pravila bi bilo treba enako uporabljati v sektorju mleka in mlečnih izdelkov, skupaj z določbami, ki bi pojasnile položaj takih organizacij v skladu s konkurenčnim pravom, pri čemer

pa bi bilo treba zagotoviti, da ne izkrivljajo konkurence ali notranjega trga oziroma da ne vplivajo na dobro delovanje skupne ureditve trga.

- (13) Komisija potrebuje pravočasne informacije o količinah dobavljenega surovega mleka, da bi lahko sledila dogajanju na trgu. Člen 192 Uredbe (ES) št. 1234/2007 določa podlago za izmenjavo informacij med državami članicami in Komisijo. Vendar pa je treba zagotoviti, da predelovalci take informacije redno pošiljajo državam članicam. Komisija bi morala biti pooblaščenca za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 290 PDEU, kar zadeva področje uporabe, vsebino, obliko in časovni razpored takih prijav.
- (14) Ukrepi, določeni v tej uredbi, so upravičeni glede na trenutne gospodarske razmere na trgu mleka in mlečnih izdelkov ter strukturo dobavne verige. Zato bi jih bilo treba uporabljati dovolj dolgo (pred odpravo mlečnih kvot in po njej), da bi lahko dosegli njihov polni učinek. Glede na njihovo daljnosežno naravo pa bi kljub temu morali biti začasni in bi jih bilo treba pregledati, da bi opredelili njihovo delovanje in smiselnost nadaljnje uporabe. To bi bilo treba obravnavati v poročilih Komisije o razvoju trga mleka, ki ju je treba predložiti do 30. junija 2014 in 31. decembra 2018 in v njiju zlasti obravnavati možne spodbude za kmete, da bi sklepali sporazume o skupni proizvodnji.
- (15) Komisija bi morala biti pooblaščenca za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 290 PDEU, da bi dopolnila ali spremenila nekatere nebistvene elemente ukrepov, določenih v tej uredbi. Opredeliti je treba elemente, za katere se tako pooblastilo lahko izvaja, in pogoje, ki veljajo za tako pooblastitev.
- (16) Za zagotovitev enotne uporabe ukrepov iz te uredbe v vseh državah članicah bi morala biti Komisija pooblaščenca za sprejemanje izvedbenih aktov v skladu s členom 291 PDEU. Če ni izrecno določeno drugače, mora Komisija navedene izvedbene akte sprejeti v skladu z določbami Uredbe (EU) št. [xxxx/yyyy] Evropskega parlamenta in Sveta o
- (17) Uredbo (ES) št. 1234/2007 je zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Spremembe Uredbe (ES) št. 1234/2007

Uredba (ES) št. 1234/2007 se spremeni:

- (1) Vstavi se nov člen 4a:

„Člen 4a

Sprejetje delegiranih in izvedbenih aktov

Kadar so Komisiji podeljena pooblastila, ta deluje v skladu s postopkom iz člena 196a v primeru delegiranih aktov in v skladu s postopkom iz člena 196b v primeru izvedbenih aktov, razen če ni v tej uredbi izrecno določeno drugače.“

- (2) V točki (a) prvega odstavka člena 122 se za točko (iii) vstavi naslednja točka:

„(iia) sektorja mleka in mlečnih izdelkov;“

(3) V členu 123 se doda naslednji odstavek:

„4. Države članice lahko priznajo tudi medpanožne organizacije, ki:

- (a) jih sestavljajo predstavniki gospodarskih dejavnosti, povezanih s proizvodnjo, trženjem ali predelavo proizvodov iz sektorja mleka in mlečnih izdelkov;
- (b) so ustanovljene na pobudo vseh ali nekaterih predstavnikov iz točke (a);
- (c) ob upoštevanju interesov potrošnikov v eni ali več regijah Unije izvajajo eno ali več naslednjih dejavnosti:
 - (i) za izboljšanje znanja in preglednosti proizvodnje in trga, vključno z objavo statističnih podatkov o cenah, količinah in trajanju predhodno sklenjenih pogodb za dobavo surovega mleka ter z zagotavljanjem analiz o možnem prihodnjem razvoju trga na regionalni ali nacionalni ravni;
 - (ii) za pomoč pri koordinaciji izboljšanja načina dajanja proizvodov iz sektorja mleka in mlečnih izdelkov na trg, zlasti z raziskavami in tržnimi analizami;
 - (iii) za pripravo standardnih oblik pogodb, usklajenih s predpisi Unije;
 - (iv) za zagotavljanje informacij in izvajanje raziskav, potrebnih za preusmerjanje proizvodnje v proizvode, ki so glede na zahteve trga ter okus in pričakovanja potrošnikov ustrežnejši, zlasti glede kakovosti proizvodov in varstva okolja;
 - (v) za iskanje načinov za omejevanje uporabe sredstev za zdravje živali in drugih vložkov;
 - (vi) za razvoj metod in instrumentov za izboljšanje kakovosti proizvodov na vseh stopnjah proizvodnje in trženja;
 - (vii) za izkoriščanje možnosti ekološkega kmetovanja ter varstvo in spodbujanje takega kmetovanja, pa tudi označb porekla, znakov kakovosti in geografskih označb, in
 - (viii) za pospeševanje integrirane pridelave ali drugih okolju prijaznih načinov pridelave.“

(4) V poglavju II naslova II dela II se vstavi naslednji oddelek IIa:

„ODDELEK IIA
ORGANIZACIJE PROIZVAJALCEV V SEKTORJU MLEKA IN MLEČNIH IZDELKOV

Člen 126a

Pogodbena pogajanja v sektorju mleka in mlečnih izdelkov

1. O pogodbah za surovo mleko, ki ga kmet dobavi predelovalcu surovega mleka ali zbiralcu v smislu drugega pododstavka člena 185f(1), se lahko pogaja organizacija proizvajalcev v sektorju mleka in mlečnih izdelkov, priznana v skladu s členom 122, v imenu kmetov, ki so njeni člani, za del njihove skupne proizvodnje ali celotno proizvodnjo.
2. Organizacija proizvajalcev se lahko pogaja:
 - (a) ne glede na to, ali so kmetje nanjo prenesli lastništvo nad surovim mlekom ali ne;
 - (b) ne glede na to, ali je dogovorjena cena enaka, kar zadeva skupno proizvodnjo nekaterih ali vseh kmetov, ki so njeni člani, ali ne;
 - (c) če celotna količina surovega mleka, o kateri se neka organizacija proizvajalcev pogaja, ne presega:
 - (i) 3,5 % celotne proizvodnje Unije in
 - (ii) 33 % celotne nacionalne proizvodnje katere koli države članice, vključene v taka pogajanja zadevne organizacije proizvajalcev, in
 - (iii) 33 % celotne združene nacionalne proizvodnje vseh držav članic, vključenih v taka pogajanja zadevne organizacije proizvajalcev;
 - (d) če zadevni kmetje niso člani nobene druge organizacije proizvajalcev, ki se tudi pogaja o takih pogodbah v njihovem imenu, in
 - (e) če organizacija proizvajalcev obvesti pristojne organe države članice ali držav članic, v katerih deluje.
3. Za namene tega člena sklici na organizacije proizvajalcev zajemajo tudi združenja takih organizacij proizvajalcev. Da se zagotovi ustrezno spremljanje teh združenj, lahko Komisija z delegiranimi akti sprejme pravila o pogojih za priznanje takih združenj.
4. Komisija za namene uporabe odstavka 2(c) na način, ki se ji zdi ustrezen, objavi količine proizvodnje surovega mleka v Uniji in državah članicah, pri čemer uporabi najnovejše razpoložljive informacije.
5. Z odstopanjem od odstavkov 2(c)(ii) in (iii), tudi če prag 33 % ni bil presežen, se lahko organ za konkurenco iz drugega pododstavka v posameznem primeru na svojem ozemlju odloči, da organizaciji proizvajalec ne dovoli pogajanj, če meni, da je to potrebno, da se prepreči izključevanje konkurence ali da se

preprečijo resne posledice za mala in srednje velika podjetja, ki predelujejo mleko.

V primeru pogajanj, ki obsegajo proizvodnjo v več kot eni državi članici, Komisija z izvedbenimi akti brez pomoči odbora iz člena 195(1) sprejme odločitev iz prvega odstavka. V drugih primerih tako odločitev sprejme nacionalni organ za konkurenco iz države članice, katere proizvodnja je zajeta v pogajanjih.

Odločitve iz prvega in drugega ne veljajo pred datumom uradnega obvestila zadevnim podjetjem.

6. Za namene tega člena:
 - (a) „nacionalni organ za konkurenco“ pomeni organ iz člena 5 Uredbe (ES) št. 1/2003 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe⁶;
 - (b) „malo in srednje veliko podjetje“ pomeni mikropodjetje oziroma malo ali srednje veliko podjetje v smislu Priporočila Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikropodjetij ter malih in srednje velikih podjetij⁷.
- (5) V členu 175 se besede „ob upoštevanju členov 176 do 177 te uredbe“ nadomestijo z besedami „ob upoštevanju členov od 176 do 177a te uredbe“.
- (6) Vstavi se člen 177a:

„Člen 177a

Sporazumi in usklajena ravnanja v sektorju mleka in mlečnih izdelkov

1. Člen 101(1) PDEU se ne uporablja za sporazume, sklepe in usklajena ravnanja priznanih medpanožnih organizacij, ki so namenjeni izvajanju dejavnosti iz člena 123(4)(c) te uredbe.
2. Odstavek 1 se uporablja le, če:
 - (a) je bila Komisija obveščena o sporazumih, sklepih in usklajenih ravnanjih;
 - (b) Komisija z izvedbenimi akti in brez pomoči odbora iz člena 195(1) v treh mesecih po prejemu vseh zahtevanih podatkov ne ugotovi, da so navedeni sporazumi, sklepi ali usklajena ravnanja v nasprotju s pravili Unije.
3. Sporazumi, sklepi in usklajena ravnanja ne smejo začeti veljati pred koncem obdobja iz odstavka 2(b).

⁶ UL L 1, 4.1.2003, str. 1.

⁷ UL L 124, 20.5.2003, str. 36.

4. Naslednji sporazumi, sklepi in usklajena ravnanja se v vsakem primeru razglasijo za neskladne s pravili Unije:
- (a) sporazumi, sklepi in usklajena ravnanja, ki bi lahko povzročili kakršno koli delitev trgov znotraj Unije;
 - (b) sporazumi, sklepi in usklajena ravnanja, ki bi lahko vplivali na pravilno delovanje ureditve trga;
 - (c) sporazumi, sklepi in usklajena ravnanja, ki bi lahko povzročili izkrivljanje konkurence, ki ni bistveno za doseganje ciljev skupne kmetijske politike v skladu z dejavnostjo medpanožnih organizacij;
 - (d) sporazumi, sklepi in usklajena ravnanja, ki bi lahko povzročili določanje cen;
 - (e) sporazumi, sklepi in usklajena ravnanja, ki bi lahko ustvarjali diskriminacijo ali preprečili konkurenco za bistveni del zadevnih proizvodov.
5. Če Komisija po preteku roka iz odstavka 2(b) ugotovi, da pogoji za uporabo odstavka 1 niso izpolnjeni, z izvedbenimi akti in brez pomoči odbora iz člena 195(1) sprejme odločitev, da se za zadevni sporazum, sklep ali usklajeno ravnanje uporablja člen 101(1) PDEU.

Navedena odločitev Komisije se ne uporablja pred datumom uradnega obvestila zadevni medpanožni organizaciji, razen če ni medpanožna organizacija navedla napačnih podatkov ali zlorabila možnosti izjem iz odstavka 1.

6. Uradno obvestilo za prvo leto velja v primeru večletnih sporazumov tudi za preostala leta sporazuma. Vendar lahko Komisija v navedenem primeru na lastno pobudo ali na zahtevo druge države članice kadar koli izda ugotovitev o neskladnosti.“

- (7) Člen 179 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 179

Izvedbena pooblastila za sporazume in usklajena ravnanja

Komisija lahko z izvedbenimi akti sprejme vse potrebne ukrepe v zvezi s členu od 176a do 178.“

- (8) V členu 184 se doda naslednja točka:

„(10) do 30. junija 2014 in do 31. decembra 2018 Evropskemu parlamentu in Svetu o razvoju razmer na trgu v sektorju mleka in mlečnih izdelkov ter zlasti o izvajanju točke (iiia) prvega odstavka člena 122 ter členov 123(4), 126a, 177a, 185e in 185f, pri čemer je treba zlasti obravnavati možne spodbude za kmete, da bi sklepali sporazume o skupni proizvodnji, skupaj z vsemi ustreznimi predlogi.“

- (9) Vstavi se naslednji člen 185e in 185f:

„Člen 185e

Obvezno prijavljanje v sektorju mleka in mlečnih izdelkov

1. Predelovalci surovega mleka pristojnemu nacionalnemu organu vsak mesec prijavijo količine surovega mleka, ki so jim bile dobavljene.
2. Za zagotovitev, da so take prijave koristne in pravočasne za namene upravljanja trga, lahko Komisija z delegiranimi akti sprejme pravila o področju uporabe, vsebini, obliki in časovnem razporedu takih prijav.

Člen 185f

Pogodbena razmerja v sektorju mleka in mlečnih izdelkov

1. Če država članica sklene, da mora biti vsaka dobava surovega mleka, ki jo kmet zagotovi predelovalcu, zajeta v pisni pogodbi, sklenjeni med strankama, taka pogodba izpolnjuje pogoje iz odstavka 2.

V primeru, opisanem v prvem pododstavku, zadevna država članica sklene tudi, da mora biti za surovo mleko, ki se dobavi prek enega ali več zbiralcev, vsaka faza dobave zajeta v taki pogodbi, sklenjeni med strankama. V ta namen ‚zbiralec‘ pomeni podjetje, ki prevaža surovo mleko od kmeta ali drugega zbiralca do predelovalca surovega mleka ali drugega zbiralca, pri čemer se lastništvo nad surovim mlekom vsakič prenese.

2. Pogodba:
 - (a) se sklene pred dobavo;
 - (b) se sklene v pisni obliki in
 - (c) vsebuje zlasti naslednje elemente:
 - (i) ceno, ki se plača za dobavo in je:
 - nespremenljiva in določena v pogodbi in/ali
 - spremenljiva le na podlagi dejavnikov, ki so določeni v pogodbi, zlasti razvoja razmer na trgu na podlagi tržnih kazalnikov, dobavljene količine in kakovosti ali sestave dobavljenega surovega mleka;
 - (ii) količino, ki se lahko dobavi in/ali se bo dobavila, ter čas dobave in
 - (iii) trajanje pogodbe, ki lahko vključuje trajanje za nedoločen čas z določbami o odpovedi.
3. Z odstopanjem od odstavka 1 se pogodba ne zahteva, kadar kmet dobavlja surovo mleko predelovalcu surovega mleka, če je predelovalec zadruga, katere

član je kmet in ki ima v statutih določbe s podobnimi učinki, kot so določeni v točkah (a), (b) in (c) odstavka 2.

4. Stranke se prosto pogajajo o vseh elementih pogodb za dobavo surovega mleka, ki jih sklenejo kmetje, zbiralci ali predelovalci surovega mleka, vključno z elementi, navedenimi v odstavku 2(c).
5. Komisija lahko z izvedbenimi akti sprejme vse potrebne ukrepe, da bi zagotovila enotno uporabo tega člena.“

(10) V poglavju I dela VII se doda naslednji člen 196a in 196b:

„Člen 196a

Delegirani akti

1. Komisiji se pooblastila za sprejemanje delegiranih aktov iz te uredbe podelijo za nedoločen čas.

Takoj ko Komisija sprejme delegirani akt, o njem hkrati obvesti Evropski parlament in Svet.

2. Evropski parlament ali Svet lahko kadar koli prekliče prenos pooblastila iz odstavka 1.

Institucija, ki je začela notranji postopek odločanja o morebitnem preklicu pooblastila, si prizadeva o tem obvestiti drugo institucijo in Komisijo v razumnem času pred sprejetjem končne odločitve, pri čemer navede pooblastilo, ki bi lahko bilo preklicano, ter morebitne razloge za preklic.

Z odločitvijo o preklicu pooblastila preneha veljati pooblastilo, določeno v navedeni odločitvi. Odločitev začne veljati nemudoma ali na poznejši datum, določen v navedeni odločitvi. Odločitev ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov. Objavi se v *Uradnem listu Evropske unije*.

3. Evropski parlament in Svet lahko vložita ugovor zoper delegirani akt v dveh mesecih od dneva uradnega obvestila. Na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta se to obdobje podaljša za en mesec.

Če po izteku navedenega obdobja niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje delegiranemu aktu, se ta objavi v *Uradnem listu Evropske unije* in začne veljati na dan, ki je določen v njem.

Delegirani akt se lahko objavi v *Uradnem listu Evropske unije* in začne veljati pred koncem navedenega obdobja, če sta Evropski parlament in Svet oba obvestila Komisijo, da ne nameravata ugovarjati.

Če Evropski parlament ali Svet ugovarja zoper delegirani akt, ta akt ne začne veljati. Institucija, ki ugovarja zoper delegirani akt, navede razloge za ugovor.

Člen 196b
Izvedbeni akti

Kadar se sprejmejo izvedbeni akti v skladu s to uredbo, Komisiji pomaga odbor iz člena 195 te uredbe, uporablja pa se postopek iz člena [5] Uredbe (EU) št. [xxxx/yyyy].“

(11) V členu 204 se doda naslednji odstavek:

„6. Za sektor mleka in mlečnih izdelkov se točka (iia) prvega odstavka člena 122 ter členi 123(4), 126a, 177a, 185e in 185f uporabljajo do 30. junija 2020.“

Člen 2
Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati tretji dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah. Uporablja se od [...].

V Bruslju,

Za Evropski parlament
Predsednik

Za Svet
Predsednik

OCENA FINANČNIH POSLEDIC		Indic/10/744996(SM/t m)			
		6.142.2010.1			
		DATUM: 07/10/2010			
1.	PRORAČUNSKA POSTAVKA: 05 02 12 943.1	ODOBRENA PRORAČUNSKA SREDSTVA: MIO EUR (proračun za leto 2010)			
2.	NASLOV: Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 1234/2007 (uredba o enotni SUT) glede pogodbenih razmerij v sektorju mleka in mlečnih izdelkov				
3.	PRAVNA PODLAGA: Člena 42 in 43 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU)				
4.	CILJI: Hitro se odzvati na priporočila skupine na visoki ravni, ki jih je preučil Svet in so bila 27. septembra 2010 sprejeta s sklepi predsedstva. Ta predlog zadeva predvsem pogodbeno razmerja, pogajalsko moč izvajalcev, medpanožne organizacije in preglednost.				
5.	FINANČNE POSLEDICE	12-MESEČNO OBDOBJE (v mio EUR)	TEKOČE PRORAČUNSK O LETO 2010 (v mio EUR)	NASLEDNJE PRORAČUNSKO LETO 2011 (v mio EUR)	
5.0	ODHODKI - V BREME PRORAČUNA EU (NADOMESTILA/INTERVENCIJE) - DRŽAVNI ORGANI - DRUGO	-	-	-	
5.1	PRIHODKI - LASTNA SREDSTVA EU (PRELEVMANI/CARINSKE DAJATVE) - DRŽAVNI	-	-	-	
		2012	2013	2014	2015
5.0.1	OCENJENI ODHODKI	-	-	-	-
5.1.1	OCENJENI PRIHODEK	-	-	-	-
5.2	METODA IZRAČUNA:				
6.0	ALI SE PROJEKT LAHKO FINANCIRA IZ ODOBRENIH PRORAČUNSKIH SREDSTEV, VPISANIH V USTREZNO POGLAVJE SEDANJEGA PRORAČUNA?			DA NE	
6.1	ALI SE PROJEKT LAHKO FINANCIRA S PRENOSOM MED POGLAVJI SEDANJEGA PRORAČUNA?			DA NE	
6.2	ALI BO POTREBEN DOPOLNILNI PRORAČUN?			DA NE	
6.3	ALI BO TREBA ODOBRENA PRORAČUNSKA SREDSTVA VNESTI V PRIHODNJE PRORAČUNE?			DA NE	
PRIPOMBE: Predlagani ukrepi, ki lahko srednje- in dolgoročno prispevajo k stabilizaciji trga in prihodkov proizvajalcev, neposredno ne vplivajo na proračun EU. Spremembe Uredbe (ES) št. 1698/2005, ki omogočajo podporo organizacijam proizvajalcem v EU-15, so bile vključene že v COM(2010) 537.					